

מבטיחים להם רווחים פנטסטיים, עושר נצחי ועצמאות כלכלית. בפועל הם עובדים בחברת 'בי היפ' מרבית שעות היממה עבור סכום זעום בחודש, מגיעים לפת לחם, מאבדים עניין בכל דבר שאינו קשור לעבודתם וגם את הקשר עם בני משפחותיהם והופכים לחברים בכת לכל דבר | רחל ליכטנשטיין, מנהלת המרכז הישראלי לנפגעי כיתות: "יש לחברה מאפיינים מסוכנים של כת לכל דבר". הרב חנוך גכטמן, מנהל המחלקה להצלה ממיסיון וכיתות ב'יד לאחים': "רבנים הורו לשואלים אותם לנתק קשר עם B:HIP" | בני משפחות ואנשי מקצוע מסירים את הלוט מאחורי הקלעים של חברת השיווק הרשתי 'בי היפ' שמצודתה הגיעה למעוזי הציבור החרדי | עבדים אנחנו

שרה פרדס

עבדות בארץ הפירמידות

עבודה צלילה

הופיעו אנשים צעירים, לבושים בחליפות אופנתיות ועניבות צבעוניות, ואת ראשיהם עיטרו כיפות קטנות. הם שידרו עוצמה והתלהבות, ולא עזבו לרגע את הבקבוק הוורוד שבידיהם. "זה כנראה משקה האנרגיה הפלאי", חשבה דבורי בקול. "לא פלא שהם כל כך אנרגטיים ופעילים. מן הסתם הם שותים אותו ללא הפסקה, מקבלים אותו חינם כעובדי החברה".

תיקון קטן: כפי הנראה, הם עובדי החברה, אבל הם משלמים מחיר מלא תמורת המשקה הזה. ייתכן שהם אפילו במעמד נחות מהלקוחות: הם לא יכולים לקנות אותו, הם ממש חייבים לרכוש אותו כדי להמשיך ולהיות העובדים.

המפגש בן השעה לא הצליח להעניק לדבורי ואחותה מידע ממשי או מעשי כלשהו. היו שם סיסמאות רבות על מוצרים שמשנים את העולם, עוזרים לעולם. דיבורים בנוסח של 'תפסיקו להישען על ההורים, תתחילו להרוויח בגדול, זה יהיה סיפור ההצלחה שלכם, תגיעו לחו"ל, תטיילו, תיהנו ותרוויחו'. הנציגים שישבו בקהל מחאו כפיים אחרי כל משפט מחץ כזה.

דבורי הייתה מבולבלת. היא שמעה הבטחות והצהרות, בלי שיהיה לה מושג באיזה סוג של עבודה מדובר, מהי צורת ההתנהלות ואיך משלמים. אבל שיפי, שבאה למפגש אף היא ורשמה את שמותיהן בדפים שבידיה, הבטיחה להן שבמפגש הבא, שיתקיים מחר ויארך שלוש שעות, הכל יהיה ברור. צריכים להירשם עכשיו, לשלם חמישים שקלים, ואתן בפנים.

למחרת האולם היה מעט ריק בהשוואה לאמש, אבל עדיין עמד החשמל באוויר. מלבד המרצה שעמד על הבימה, הסתובבו בקהל הרבה עובדים. היא זיהתה אותם מיד, לפי המשקה הוורוד שהפך לסמל מסחרי, אבל גם לפי האש בעיניים והחליפות היקרות.

הפעם, היו הדברים קצת יותר ברורים. מדובר בחברה בינלאומית בשם 'B:HIP' חברת שיווק רשת בין-לאומית, שלה שלוחה בישראל המנוהלת בידי אשל עזר. החברה משווקת תוספי תזונה, קרמים ומשקה אנרגיה. על המוצרים מספרים שהם נותנים פתרונות לשלל מחלות ובעיות. המצטרפים נדרשים לשלם סכום של כ-1,200 דולר כדי לקבל את האישור לסחור במוצר. מרבית ההכנסות לפעילים בקבוצה אינה מגיעה ממכירת המוצר, אלא מגיוס מצטרפים חדשים. מדי חודש צריך למכור מוצרים בשווי של כמאה דולר כדי לא לבד את הנקודות

ה התחיל ממודעה קטנה שדבורי (שם בדוי) ראתה על פתחה של הצרכנייה השכונתית, משהו בסגנון: "עייפים כבר בבוקר? אין לכם מספיק אנרגיה לפעילות השוטפת אבל נמוס לכם ממשקאות אנרגיה לא בריאים ולא יעילים? נסו את המשקה שלנו - אינדיגו. משקה בריא, יעיל ואפילו טעים!"

באותיות הקטנות יותר הופיעה רשימת תכונות הפלא של המשקה, ובסופה רשימת הרכיבים, ששמותיהם לא אמרו לה מאומה: גווארנה, ג'ינסנג קוראינו, גוג'י ברי, צמח האסאי ורכיבים נוספים.

דבורי התלהבה. מי לא רוצה להיטען באנרגיה שנחוצה כל כך לגוף ולנפש? עוד בדרך היא שלפה את הסלולרי. מספר כשר, היא חשבה לעצמה כשחייגה, לפחות תסייע לפרנסה של בית חרדי. האישה שענתה לה הייתה נלהבת למדי. יש לה המשקה הזה, שמגיע אגב במארז של שלושים שקיקי אבקה. היא תביא לה את המארז, עד הבית ממש, ללא דמי הובלה.

אבל דבורי חישבה שאם מחיר כל שקיק הוא עשרה שקלים, המחיר למארז הוא שלוש מאות שקלים, ולא מוצדק להוציא סכום כזה עבור משהו שהיא עוד לא ניסתה. היא תרכוש שקיק אחד או שניים, כדי לנסות ולראות אם ההבטחות הקוסמות עומדות במבחן המציאות.

אבל לא. שיפי, המוכרת שמעבר לקו, הסבירה לה שהיא לא יכולה למכור בבודדים. דבורי הצטערה באמת. לא רק בגללה אלא גם בגלל שיפי הזו, שנשמעה לה מאושרת כל כך כשהיא התקשרה, ואומללה כל כך כשנסוגה. אומללה? זו בדיוק המילה. רק שדבורי לא ידעה עד כמה באמת.

בערב שיפי חזרה אליה. היא הציעה לה להצטרף לחברה שמשווקת את המוצר כעובדת מן המניין. "תעבדי מהבית, בלי בוס על הראש, בשעות שנוחות לך. כך תהיי עצמאית, תרוויחי הון של כסף ובמשך הזמן תוכלי בכלל לא לעבוד. תקבלי בונוסים מהאנשים שיעבדו תחתייך". דבורי התלהבה שוב. הרבה יותר מהמשקה שכבר הספיקה לשכוח. החלום היה מתוק ומשכר: במקום לעבוד כסייעת בגן, ולקבל שכר מינימום עבור עבודה קשה ומתישה, היא תשב בבית, תתקשר ותמכור מוצרים. כשניסתה לברר פרטים, שיפי לא נידבה. "יש ערב הדרכה קבוצתי למצטרפים החדשים מאזור בני ברק. איזה נס שהתקשרת דווקא הבוקר. מחר בשמונה בערב, בהפרדה מוחלטת כמוכן, שם יסבירו לך הכל. אם יש חברות או בנות משפחה שמחפשות עבודה, את יכולה להציע גם להן להגיע. פשוט חסד אמיתי".

וזה מה שהיא עשתה. הרימה טלפון לאחותה ושיתפה אותה בתוכנית. האחות דווקא נזכרה שראתה בעיתון היומי מודעה ברוח דומה, הצעת עבודה מהבית בחברה מובילה. בהחלטה של רגע היא החליטה להתקשר למספר שהופיע בה. מעבר לקו ענה לה קול גברי, שלא הרבה בפרטים. גם הוא הציע לה ללכת לאותו כינוס בדיוק!

כינוס נכחו הרבה מאוד אנשים. לא קשורים לאותו חוג, אבל כולם חרדים ובעיקר נרגשים מאוד. על הבמה

עבודה לא צריכה להיות כזו

שנצברו על שמם. תתחילו בברונזה, תעברו לכסף, ואז תעלו לדרגות גבוהות יותר כמו פלטינום, אמרלד ועוד. השמים הם הגבול, והרווחים בהתאם.

המטרה היא לגייס כמה שיותר רוכשים ועובדים, בכל הדרכים האפשריות, כולל כמוזון הרשת, שבה תפתחו חנות מקוונת. אפשר כמובן לעבוד מהבית, אבל עדיף מאוד לעבוד במרכז בהרצליה או באחד הסניפים הייעודיים למגזר החרדי בירושלים ובבני ברק, לשלם ארבע מאות שקלים לחודש תמורת כיסא ושולחן ולהיות בצוות של אש, שכולם פועלים למען אותה מטרה, ובאותן דרכים בדיוק. כאן לא רק שאיש אינו שונא את בני אומנותו, אלא שכולם שואפים להגדיל יותר ויותר את מספר עובדי החברה. הכסף לא יבוא בקלות בהתחלה, אבל כדי להצליח צריכים להשקיע.

בשלב הזה, התחילו כמה אנשים לזוז במקום. האיש שעל הבמה קלט אותם מיד. "לא כל מי שיושב כאן יהיה עובד שלנו, בעצם רק חלק קטן יהיה זה שירותי. אבל מי שרוצה לצאת, שיצא עכשיו, לא באמצע", הוא התרה. הם התיישבו בחזרה והמשיכו להקשיב. ככל שההרצאה נמשכה והם קלטו לאן נושבת הרוח, הם ביקשו לממש את זכות הבחירה שבידיהם (עדיין) ולצאת. בהתאם להזרה המוקדמת יותר, כל מי שהעז לעשות מעשה זכה להערה שנונה ועוקצנית, שהורידה עד לאפס את החשק של המשתתפים הנוספים לעשות זאת.

אחרי שלוש שעות נרשמה דבורי למפגש השלישי. אחותה החליטה שגם אם יש כאן סיכוי לרווח ענק, דבר שלא בדיוק הייתה בטוחה בו, היא לא מעוניינת להפוך לעבד נרצע. דבורי רצתה לנסות.

דבורי התחילה לעבוד. היא קיבלה חוזה אך הוא לא היה ברור דיו. היו בו מינוחים וחישובים שלא נהירים לאדם מן השורה. כאמור, התנאי הראשוני היה רכישה של מוצרי החברה. היא ניסתה להציע את המוצרים הללו לחברות וידידות, שכנות ובנות משפחה, השקיעה כסף רב בפרסום, כולל בעיתונים יומיים, אבל ההיענות הייתה אפסית. בשלב כלשהו ניסה בעלה להתפטר מהחבילה הענקית שרצתה על הרצפה במרפסת השירות כאבן שאין לה הופכין ולקח אותה לכולל, כשהוא מנסה למכור אחת אחת. זה עזר קצת, וכל אברך רכש יחידה של משקה, בעיקר כדי לסייע לפרנסת המשפחה האומללה, אבל למחרת, כשהוא הביא חפיסה נוספת, כבר לא נמצאו מתנדבים שיהיו עשירים דיים לשלם עשרה שקלים מדי יום עבור מוצר מותרות.

במקביל לניסיון המכירות, ניסתה דבורי לצרף סוכנים נוספים שיעבדו תחתיה. זה היה אפילו קשה הרבה יותר. חברות רבות ענו אוטומטית שהן לא מעוניינות ברגע ששמעו את השם 'בי היפ'. אחרות שלא הכירו את המושג, התנצלו ואמרו שהן עמוסות מספיק והן לא רוצות להחליף מקצוע. לאלו שלא השתייכו לשתי הקבוצות האמורות הסבירה דבורי בכמה מילים על מהות העבודה. 'אה, זו פירמידה', הן קלטו וסירבו בנימוס. הבודדים שהיא הצליחה לגרוור בעמל רב לכינוס הפתיחה,

והמעטים יותר שהסכימו לשלם עבור שתי הפגישות הנוספות, לא הצליחו יותר ממנה, כך שהיא עדיין לא נהנתה מפירות הפירמידה. 'לו הכסף הזה היה הולך אלי', היא חשבה באירוניה, 'יכולתי אולי להרוויח. אבל את הכסף מרוויחה ההנהלה'.

חברות שישבו לידה אמרו לה, שכדי להצליח במכירות כדאי לה לעבוד במרכז של 'בי היפ' בהרצליה, שם יש הדרכה מתמדת איך למכור ולשווק. וזה אכן מה שעשתה. היא שילמה עבור כיסא ועמדת שולחן 400 שקלים בחודש, והיו גם הנסיעות הקשות והמתישות, אבל גם את הזמן הזה היא ניצלה לעבודה בעזרת הטלפון שלה, שאגב הפך מהר ל'חכם' ופסול כדי שתוכל למצות את הפוטנציאל השיווקי. כך היא מצאה את עצמה יוצאת מהבית כבר בשמונה בבוקר, כשהיא קורעת את השינה מעיניה, ומגיעה למרכז שעה מאוחר יותר, כדי להישאר שם עד אחת עשרה-שתיים עשרה בלילה.

היו שם סדנאות קבוצתיות והרבה אש באוויר. כשמישהו הצליח למכור, כולם שאגו בחדווה, עטו עליו בנשיקות וחיבוקים. כאישה חרדית, האווירה הייתה זרה ומוזרה. לשבת במעורב ליד שולחן אחד, לדבר בלי מחסומים - מי האמין שזה יקרה לה? אבל בסוף מתרגלים.

בשבע וחצי עזבו כולם את הטלפונים וישבו לשיחת הדרכה קבוצתית מראשי הקבוצה. משפטים כמו 'משווק רשתי מדמם בדרך', 'אם תרצה תצליח' ו'במקום להיות כמו עכבר שרץ אחרי האוכל תתחיל ליהנות מהחיים' היו המנטרות הקבועות. הייתה פעם שהמשתתפים התבקשו לכתוב שלוש מאות פעמים את המשפט הבא: 'תעבוד קשה תניב הרבה כסף'. בדיוק כמו בכיתה ג'.

בתשע היו רבים מהחברים במרכז ממהרים למרכזי ההדרכה הקבוצתית. שם נטמעו בקהל ומחאו כפיים במקומות המסומנים מראש, שהרי ההרצאות כמעט חזרו על עצמן. אחרים עלו לבמה וחזרו מילה במילה על המשפטים ששמעו אתמול ושלשום, באותה אינטונציה, אותם פסיקים ובעיקר סימני קריאה, כשהחברים מסביב מלווים אותם במחאאות כפיים קצובות.

אחר כך הם חזרו למרכז לעוד כמה שעות של עבודה. חלק מהם סיימו את היוםנית שלהם בשתיים-שלוש בלילה. היא נאלצה לעזוב מוקדם קצת יותר כדי להספיק את האוטובוס האחרון לבני ברק, אבל היא הפסידה אותו, ואז נאלצה לשוב למרכז ולנמנם כמה שעות כדי להתחיל מחדש את יום העבודה המתיש, התובעני והטובעני.

כדי לשמר את מעמדה בחברה, נאלצה דבורי למכור מדי חודש מוצרים בסכום של כמאה דולר או לצרף עוד ועוד סוכנים שיעניקו לה 'נקודות'. כשזה לא קרה, היא נאלצה לרכוש את המוצרים מכספה הפרטית, אחרת תאבד את דרגתה והנקודות שצברה עד כה, ואם חצי שנה ברצף לא תכניס את הסכום הבסיסי היא תיפלט מהמערכת, וכדי לחזור ולהמשיך לזכות להפיץ היא תאלץ לשלם מחדש את הסכום הראשוני - כ-1,200 דולר. כך נוצר מצב הזוי שבו היא הוציאה סכומים גבוהים מאוד, אבל הרווחים היו מזעריים ממש. בהבזק של רגע היא הבינה את ההבדל בין החברה שהיא עובדת בה לכל חברה במשק. ב'בי היפ' העובדים לקוחות במלוא מובן המילה, כך שהמושואה ברורה: יותר עובדים=יותר הכנסות. שנה חלפה.

את ביתה מדי יום ביומו, כדי לטפל בילדים האומללים, שנותרו יתומים חיים, ובעלה של דבורי? הוא כבר מיואש לגמרי.

הסיפור הזה אמיתי לחלוטין. עדיין אין לו הפי אנד, ודבורי שבויה עמוק בפנים, בעבודת העבדות של ארץ הפירמידות. אבל זה לא קרה רק לדבורי, כאמור שם בדוי לאישה חיה וקיימת, אומללה ומרוששת. עדויות נוספות של בני משפחות כואבים המספרים סיפורים דומים להפליא על קרובי משפחותיהם שנפלו בפח של 'בי היפ' הגיעו למערכת 'בתוך המשפחה', בעצת הוועדה הרוחנית של העיתון החלטנו לצאת לתחקיר מקיף ומעמיק, המסקנות הקשות הביאו לכתבת אזהרה עם סימוני הקריאה החזקים ביותר, מכיוון שבכל יום נופלים אנשים חדשים, חרדים כחילונים, ברשת שקשה להיחלץ ממנה.

כת לכל דבר

לפני שנמשיך, חשוב לציין כי כיום הולכת וגדלה המודעות הציבורית למסוכנותה של החברה. רחל ליכטנשטיין, מנהלת המרכז הישראלי לנפגעי כיתות, טוענת כי חברת 'בי היפ' כוללת מאפיינים מסוכנים של כת לכל דבר.

"התחלנו לעסוק בסוגיית ה'בי היפ' לאחר שקיבלנו פניות רבות של הורים ובני משפחה של אנשים שהחלו לעבוד בחברה", היא מקדימה ומסבירה. "אנחנו מתעסקים בכיתות רבות, על פי אמות המידה המקצועיות המקובלות בעולם ועל סמך עדויות שמגיעות לידינו של חברים בכיתות הללו, חברים לשעבר ובני משפחה. ניסינו לבדוק אם 'בי היפ' עונה להגדרה של כת, והבדיקה המקצועית שלנו מוכיחה שלמרבית הצער התשובה חיובית".

לדבריה של ליכטנשטיין, בשנת 2011 פרסם משרד הרווחה את דו"ח הצוות שבחן את תופעת הכיתות, ובו ניתנה הגדרה סוציולוגית למונח 'כת פוגענית'. הגדרה זו דומה להגדרות שונות שניתנו בעולם. כדי לזהות אם קבוצה מסוימת מתנהלת ככת, בודקים מאפיינים שאותם ניתן לבחון בעדויות שמצטברות על הקבוצה. המאפיינים מקובלים בעולם, וגם בתי המשפט בארץ והמרכז הישראלי לנפגעי כיתות אימץ אותם לצורך ההגדרה של כת.

המאפיינים המובהקים של קבוצה כיתתית הם: הערצה מוגזמת למנהיג, הסתרה וסילוף מידע (סודיות), מעגלים חיצוניים ופנימיים, ריחוק עד ניתוק מהסביבה ומקרובי משפחה שאינם חלק מהקבוצה - בעידוד ישיר או עקיף של הקבוצה, דרישת ציות מוחלטת תוך הפעלת לחץ חברתי, השפלות ומניפולציות, מתן משאבים כלכליים ואחרים לקבוצה עד כדי שעבוד של המשאבים האישיים לטובת הקבוצה, גיוס חברים חדשים, הקדשת זמן משמעותי עד כדי מרבית הזמן לפעילות עבור הקבוצה, סולידריות מוגזמת בין חברי הקבוצה, טקסיות, ואידאולוגיה העומדת בבסיס פעילות הקבוצה.

"מהעדויות שהגיעו אל המרכז הישראלי לנפגעי כיתות (וכן מעדויות שפורסמו ברבים), וכן מצילומי מפגשי

דבורי עדיין המשיכה לעבוד עבור 'בי היפ' עם כל המרץ, הלהט והאש בעיניים. עבור כל המטלות האחרות בחייה האש הזו כתבה לחלוטין כמעט. המבט שלה היה חלול, כבוי, ההתעניינות שואפת לאפס. ככה זה שכעובדים 17 ואפילו 19 שעות ביממה. מאבדים את הטעם בכל מה שלא קשור ל'בי היפ'. הילדים שלה כבר לא זכרו מתי אמא דיברה איתם לאחרונה, מתי סיפרה להם סיפור. זה לא קרה מאז שהתחילה לעבוד בעבודה החדשה, ששאבה אותה לבור שחור ועמוק שאין לו תחתית ודרך מוצא. גם בעלה איבד קשר עם רעייתו, שהפכה למכונת עבודה ולא מצאה עניין בשום נושא אחר עלי אדמות, כולל הדברים ההכרחיים לניהול הבית, לגידול הילדים ולחינוכם.

את השבתות, מקור האנרגיה שלה ושל בני הבית לכל השבוע, היא העבירה בשינה עמוקה, הכרחית אחרי שבוע עמוס, ולפני שבוע מתיש לא פחות. במשך השבוע היא ישנה מעט ואכלה רק כדי לשרוד, מה שהתבטא בירידה חדה ומסוכנת במשקלה. על שמחות או מפגשים משפחתיים או חברתיים אחרים לא היה אפילו מה לדבר. ואיפה המשפחה שלה? שאלה טובה וכואבת. כשהם קלטו שהם מאבדים את דבורי שהולכת ושוקעת הם ניסו לדבר, לשכנע, להסביר ולבכות. אבל שום דבר לא עזר. האובססיה הייתה חזקה הרבה יותר מהם. כשהם ניסו לרתום לעזרתם את הרגש, לספר כמה הילדים מחכים לאמא שתחזור אליהם, היא ענתה שהיא עובדת בשבילים, רק כך תוכל לחתן אותם. היא אפילו הוסיפה ואמרה שהיא תוכל בהמשך לסייע לחתן את כל האחיינים שלה, אחרי שכבר תוכל ליהנות מעבודתם של האחרים.

כשדבורי ראתה שההורים והאחיות הדואגות לא מרפים, היא ניתקה קשרים בהדרגה. ענתה פחות ופחות לטלפונים, לא חזרה להודעות. ההורים שלה לא זכרו מתי הייתה אצלם לאחרונה, אבל הם היו אלו שנאלצו לפקוד

גיוס סוכנים ומפגשי עבודה ב'בי היפ', מצטיירת התמונה הבאה:

"החברה מגייסת לרוב צעירים תוך הבטחות להתעשרות מהירה ולהצלחה בחיים. הצעירים שמתוודעים לחברה על ידי פרסומים או על ידי חברים אחרים ששכנעו אותם להצטרף, מגיעים למפגש האשוני חתום, שבו הם מוזמנים לשני מפגשים נוספים, בעלות של כמה עשרות שקלים. במפגשים אלו עולים לבמה אשל עוזר ועוזריו הקרובים, ומדברים בהתלהבות על החברה ועל מוצריה. מופעל לחץ חברתי, נעשות מניפולציות ונאמר מפורשות שרק חלק מהיושבים כאן יוכלו לזכות להצטרף ולהיות חלק מהחברה.

"סוכנים שהיו חלק מהחברה ויצאו ממנה פגועים הגיעו למרכז לנפגעי כיתות ושיתפו אותנו בחוויה שלהם. מעדויותיהם עולה כי תוך כדי העסקתם בחברה, עוברים הצעירים תהליכים פסיכולוגיים המוכרים לנו מקבוצות כיתתיות אחרות, ולאחריהם הם משתכנעים להתנתק מכל מה שלא קשור לעיסוק ב'בי היפ' - להפסיק לימודים, לעזוב עבודה, להתנתק מחברים, לא ללכת לאירועים ולהתרחק מהמשפחה. הסתה נגד ההורים נשמעת באופן פומבי גם בהרצאות הפתוחות לקהל הרחב.

"אף שנאמר למצטרפים החדשים שהם יוכלו לעבוד רק שעתיים-שלוש ביום ומהבית, בפועל הסוכנים צריכים להגיע למשרדי החברה כבר בשעות הבוקר המוקדמות ולהישאר שם עד לשעות הלילה המאוחרות (7 בבוקר עד 2 בלילה).

"מדי יום נערכים מפגשי Working Group לחברי הצוות, מפגשים שאשל עוזר מייחס להם חשיבות עליונה. ניתן לסלוח לסוכן שלא הגיע לעבודה במשך היום, אבל חובה להגיע למפגשי הערב. במפגשים אלו כל אחד מספר על ההצלחה שלו, ומופעל לחץ על החברים שעדיין לא הצליחו לגייס מספיק סוכנים. במפגשים אלו נאמרות מחמאות מוגזמות ולחלופין ביקורת. שם גם מזהים נקודת חולשה אצל חבר צוות שעדיין לא הצליח לגייס מספיק סוכנים ומפעילים עליו לחצים בהתאם.

"מדי כמה זמן יש נסיעות מוטיבציה לכינוסים בחו"ל. כשהחברים מתלוננים על העוני שבו הם חיים ועל כך שאין להם אפשרות לממן את הנסיעה לחו"ל, מיד נאמר שכסף זה לא פקטור ותמיד אפשר לוותר על פעילויות בזבזניות אחרות כמו רכישת השכלה למשל. הורים שפנו אלינו וכן צעירים שהיו שותפים בפעילות של 'בי היפ' והצליחו להתנתק ממנה, מציירים תמונה של ניצול, בזבוז פרקי חיים לריק ומעין שעבוד לאשל עוזר. מעין 'גורו' שאיש אינו ממרה את פיו".

"בי היפ' אינה קבוצה אופיינית לסוג הקבוצות שהמרכז הישראלי לנפגעי כיתות עוסק בהן בדרך כלל", מדגישה רחל ליכטנשטיין. "לרוב עוסק המרכז בקבוצות שרכיב

בולט בפעילותן הוא תורה רוחנית שמקדם המנהיג, המציע לחברים דרך להשגת תיקון עולם. "בי היפ' אינה מציעה 'תורה רוחנית' ועוסקת בהשאת העושר העצמי בלבד. כל עיסוקה, לפחות על פני הדברים, הוא בהשאת רוחים כלכליים. עם זאת יש לומר, שבכל הנוגע ל'גאולה העצמית' קיים דמיון ברור בין 'בי היפ' לבין קבוצות רוחניות, אלא שהגאולה העצמית שהיא 'מציעה', המפתח לאושר, הוא כלכלי ולא רוחני.

"מכל מקום, בכל הנוגע למאפייני הפעילות של הקבוצה, קיים דמיון מובהק בין מאפייני הפעילות של 'בי היפ' לבין המאפיינים המובהקים של קבוצות כיתתיות כפי שנסקרו לעיל: המניפולציות המופעלות על הפעילים והטכניקות שמפעילים (אופי המפגשים, הצגת אושר כללי, המוטיבציה, האנשים היפים הנשתלים וכו'); מעמדו של המנהיג; אי הערעור על מעמדו, על אמירותיו וכו'; הטקסיות הבולטת במפגשים; ה'אחוזה' ה'נחגגת' בקרב הפעילים; התפיסה כי 'לנו התשובה'; ההרחקה מהמשפחה וממעגלי החברים הוותיקים והעידוד המפורש לא לשמוע להם בכל הנוגע לפעילות ב'בי היפ'; הקדשה משמעותית ביותר של משאבי זמן וכסף לפעילות בקבוצה; זניחת פעילויות מכל סוג שהתקיימו מחוץ לקבוצה; הסתרת המידע הפנימי מאנשים חודשים והמניפולציות המופעלות על המצטרפים".

משעבדים ומשתעבדים

אלו לא סיפורים, אלא עובדות כמו שמספר המתווך הוותיק והמוכשר שלא האמין למשמע אוזניו. שלושים שנה הוא בענף, כבר שמע את כל הסיפורים הדרמטיים והבלתי מציאותיים על אנשים שמכרו את אותה דירה שלוש פעמים, קיבלו ירושה מאדם שחי והולך על רגליו, וגם על כאלו שלא מדברים ארבעים שנה עם השוויגער אבל רושמים את הדירה שלהם על שמה. הוא כבר למד לשתוק, להבין שיש דברים נסתרים רבים. אם הם לא נראים לו הגיוניים ממבט ראשון, אין ספק שיש סיפור שמבהיר את התמונה.

אבל במקרה הזה אין היגיון. לדירה הזו אין הרבה קופצים, אבל הזוג שהגיע לראות אותה היה נראה עם אש בעיניים. "הדירה לעסק שלנו", הם סיפרו. "אנחנו זקוקים לחדר הגדול בשביל הכינוסים, ולשני החדרים האחרים בשביל העבודה השוטפת עם הטלפונים".

עד כאן זה הגיוני, אבל כשניסה המתווך לברר אם הדירה עומדת להיות רשומה על שמה של החברה, התברר לו כי ההנהלה לא מקציבה אפילו שקל אחד לרכישה. 'מן הסתם היא מממנת את הכינוסים ואת העבודה השוטפת', הוא חשב שהוא מבין.

"מה פתאום? זה עסק פרטי. את מקום העבודה ההנהלה לא מממנת. דמי הכניסה לכינוסים אולי יעזרו לנו לכסות חלקית את ההוצאות, ומי שרוצה, משלם עבור כיסא ושולחן שלושים שקלים ליום כדי לעבוד מפה. זה יהיה הרווח הנקי שלנו".

זה כבר היה יותר מדי. מי שמע על חברה שלא מממנת את הריהוט של העובדים? ומי שמע על עובדים שרוכשים משרדים עבור החברה מכספם הפרטי?

אני הייתי שם

לצד העדויות של ההורים ובני המשפחה, אלו שזכו לעזוב את החברה ולהשתחרר מכבליה מספרים: "מפוצצים אותך באנרגיה, בחלומות על התעשרות, עזרה לאנשים ועוד סיסמאות יפות", מתארת עומר, צעירה שנפלה ב'בי היפ' וזכתה לצאת לחופשי, באחד הראיונות שנערכו עימה לגיל עמית ב'מודיעין ניה'. "שאלו אותי מה עשיתי שם עד ארבע לפנות בוקר, אבל אין לי תשובות. ראיתי מטרה אחת מול העיניים, ההצלחה ב'בי היפ', חשבתי שזה עומד לקרות בכל רגע ונתתי את כל כולי.

"הם אנשים כריזמטיים שיודעים לדבר ולהתנסח, נחושים מאוד. כל ערב מתקיים מפגש, שמחדיר אשליה שגם אם עובדים שנה ולא מצליחים, זה עוד רגע קורה. תזז את כל מי שמפריע סביבך ותרוץ הכי מהר שאתה יכול. לא משנה איך עבר אותו היום, אם הגעת למפגש באותו ערב לא תעזוב את 'בי היפ'. מכינים אותך מראש לתגובות של המשפחה ואיך לדבר ולהגיב לכן זוג שלא תומך, להורים שמתנגדים".

את נקודת היציאה שלה מגדירה עומר כמשהו הזוי. "באותו שבוע הייתי בתקופה שבה הרגשתי שכביכול הגעתי למעמד מסוים בחברה. הגעתי הביתה, וכשהייתי במצב רוח מרומם בבית היה הכי קשה".

לדבריה, היא עמדה אז בפני אולטימטום: או שהיא עוזבת את החברה או שהתא המשפחתי מתפרק. ואז היא קיבלה את ההחלטה: להישאר בבית במשך שבוע.

וכך, בלי וורקינג גרופ, קרו סדקים. היא האמינה שהיא נותנת קצת שקט לבעל וההורים, אבל ידעה שהיא חוזרת. "שנאתי אותם שהוציאו אותי משם. לקח לי זמן להבין שזה מקום רע ולא טוב. שזה מקום שאנשים נפגעים יותר ממצליחים".

אימה של עומר התראיינה גם לכתבה שאליה התראיינה בתה ותיארה את החוויה הקשה שעברה:

"הקשר שלי עם עומר הוא מאוד הדוק, יומיומי, פתוח, וחם", היא פותחת. "כשהיא הלכה למפגש הראשון אמרנו לה שהיא לא תעשה משם כסף, אבל היא יכולה לנסות. לא העלינו על דעתנו מה קורה שם. חשבנו שזו פירמידה, אבל לאט לאט ראינו את ההתמכרות. ראינו שזו לא הילדה שלנו. בוכה ולא אוכלת, לא ישנה, עצבנית, מדברת בסיסמאות. אי אפשר היה לנהל איתה שיחה כי כל התשובות היו מוכנות בשלף. הבנו שהיא עוברת איזה שהוא תהליך לא טוב". "זו כת ואי אפשר לקרוא לזה בשום מילה עדינה יותר", אומרת האם. "קשה מאוד לצאת מזה, ונדירים המקרים שהמכורים עצמם קמים ועושים מעשה מכיוון שהם לא מבינים שהם מכורים או שטופי מוח".

לאחר האבחנה אצל פסיכולוג שמתמחה בהתמכרויות וכיתות, המשפחה כולה התגייסה לעזרה. אימה של עומר מספרת שהם הבינו שכל שיעקו עליה היא תתרחק ותשקע יותר, ולכן יש לשנות את כל ההתנהלות. "המשפחה קיבלה הוראה לא לדבר יותר על 'בי היפ', לא לשאול כמה הרווחת ולהגיד לה שהיא נראית עייפה, רק לייצר לה חוויות חיוביות. המצאנו סיבות להביא אותה למפגשים, המשכנו כדי לחבק ולאהוב ולהזכיר לה בתודעה הרחוקה את המושג הזה של משפחה, של הורים שאוהבים שמוכנים לעשות בשבילה הכל. ידענו שבאיזה שהוא רגע שבו ייווצר הסדק הכי קטן שם, היא תדע שאנחנו שם בשבילה. כך התנהלנו מספר חודשים, ובעקבות איזה שהוא משבר היא החליטה שהיא לוקחת חופש ואז הסכימה ללכת לטיפול פסיכולוגי".

"המשפחה לא הסתפקה בהצלת עומר, וממשיכה לנסות ולהציל גם אחרים. 'אנחנו מלווים משפחות שהילדים שלהן שם. גם אנחנו כהורים, וגם עומר באה ותומכת בהורים שלא ראו את הילדים כבר שלוש שנים. אנחנו ביחד עושים מה שאפשר מול שינוי חוקתי בכנסת, מול חקירה משטרתית, מול חקירה במס הבנסה, מול הדבר שמפיל בפח אנשים מוכשרים".

המתווך ניסה שוב להיצמד להיגיון. שלושים שקלים כפול עשרים ושמונה ימים בחודש מניבים כשמונה מאות שקלים בחודש. אם יש ארבעה עובדים, אפשר להגיע לסכום נאה של 3,200 שקלים, היתה לשכירות חודשית מניבה.

"אבל לא כל השוכרים נשארים בסוף", גילה לו הבעל נתון חשוב. "מהניסיון שלנו בחברה, הרבה מאוד אנשים מתלהבים אבל בסוף עוזבים. אבל אנחנו מאמינים שבעתיד נוכל לכסות את ההשקעה ולהישאר עם רווח". ואיך תרכשו את הדירה? התשובה הצליחה להשאיר אותו בפה פעור. "מכרנו את הדירה שלנו. אנחנו נגור בשכירות, ואת הדירה שנרכוש נקדיש לעסק".

אם תשאלו את רעיה, שאחותה נמצאת שנתיים ב'בי היפ' בסניף הבני ברק, היא לא מופתעת מהסיפור. "אנשים מוכרים דירות שרכשו עבורם ההורים בזיעת אפם, ואת הכסף משקיעים בשכירות של מקום לכינוסים ולעבודה, אבל לא תמיד הרווח אכן מכסה את ההוצאות. גם אחותי חשבה לעשות את זה, וכשהצעתי לה להקצות חלק מהדירה למגורים במקום לשלם שכירות של שתי דירות, היא פשוט הזדעזעה מהרעיון. 'בחברה אומרים לנו שצריך שהדירה תשדר פאר והדר, שתהיה גדולה וענקית כדי שאנשים יתרשמו שמדובר בחברה יוקרתית'. האבסורד הוא, שהחברה לא משתתפת בהוצאות הדירות עבור הכינוסים לגיוס מפיצים אף על פי שהיא גורפת את כל הרווח מגיוסם".

השפיות אבדה

המקרה של טובה (בדוי כמו כל השמות המופיעים בכתבה, אשר פרטיהם שמורים במערכת) הוא כואב מאוד. צעירה מוכשרת ומוצלחת במיוחד, עבדה כמורה בבית ספר יסודי והצליחה מאוד למרות גילה הצעיר. כשהתוודעה ל'בי היפ' היא התלהבה מאוד, אבל שלחה את בעלה לקבל את ברכת האדמו"ר. "זה היה ממש

CARELINE

אינסוף גוונים לשלמות אמיתית

שפתון עמיד Everlast של קרליין

צד אחד שפתון / צד שני גלוס מבריק

הפתרון המושלם לשבת וחג טכנולוגיה חדשנית לקבלת עמידות ותחושה נעימה ולא דביקה על השפתיים. והתוצאה: צבע לשעות ארוכות.

קל למריחה • מתייבש במהירות • מתקבע ואינו נמרח • עמיד למשך 12 שעות

להשיג ברשתות הפארם המובחרות ובנקודות המכירה www.careline.co.il

בתחילת הדרך של ה'בי היפ' בציבור החרדי. הרבי בירך שיהיה בהצלחה, והיא התחילה לעבוד במלוא המרץ."

כמו במקרים אחרים, גם אצל טובה נצפתה ירידה רוחנית ברורה וכואבת. ואחותה מספרת: "בתור בחורה היא הקפידה על שלוש תפילות ביום, אמרה תהלים באוטובוס, בשבתות ובכל זמן פנוי. גם כשנולדו הילדים היא הקפידה לפחות על התפילות, אבל כשכנסה לעבוד בחברה היא לא מצאה זמן לכך. בקושי את ברכות השחר היא הספיקה למלמל בצורה חטופה."

השלב הבא היה הכנסת מחשב פרוץ הביתה, לצורכי פרנסה, כפי ששכנעה את עצמה ואת מי שרצה לשמוע. "לא היה לה כסף לשלם עבור המחשב, אבל היא לוותה כסף מבני המשפחה, כשהיא מבטיחה שהיא תוכל להחזיר להם. ההלוואה הזו הצטרפה להלוואה הקודמת שהיא גייסה מהאחים והאחיות שלה לרכישת המוצרים באלף דולרים כדי שתוכל להיכנס לחברה. עד היום, אפילו שכבר עברו שנתיים, לא ראינו את הכסף הזה חזרה. לא כי היא לא רוצה להחזיר, אלא פשוט כי אין לה. העבודה שלה, שנמשכת שעות רבות כל יום, לא רווחית. בחשבון פשוט שהיא ערכה אתי התברר שהרווח הנקי לחודש עומד על חמש מאות שקלים לכל היותר. "קרה פעם שביום האחרון של החודש אחותי גילתה שחסרים לה חמש מאות שקלים כדי לשמור על רף הנקודות שלה". מספרת האחות. "זה היה בשנים עשרה בלילה. היא ניסתה לגהץ את כרטיס האשראי שלה, ללא הצלחה. בצר לה, היא התקשרה לאחותי וביקשה את מספר האשראי שלה. האחות סירבה, ואז היא ביקשה את מספר האשראי של אמה, כשהיא מסבירה שבשביל אמה חמש מאות שקלים זה כלום."

ניסיתם לדבר איתה? אולי לשכנע אותה לשאול שוב את הרבה? "בוודאי, אבל אין עם מי לדבר. כשמנסים לדבר איתה על ההנהלה ששואבת את הכסף שלה ושל יתר האומללים שנמצאים שם היא נזעקת וצועקת 'לשון הרע'. מדובר בצעירה אינטליגנטית שמדברת בצורה לא שפויה לחלוטין. בעלה רוצה לשאול שוב את הרבי אבל היא מסרבת בטענה שכבר קיבלה היתר. אני חושבת שמדובר בתרמית עצמית, מכיוון שברור כשמש שלו הרבה היה יודע שזה המצב הוא לא היה מתיר בשום פנים ואופן להיכנס לחברה הזו. אגב, שמעתי שכיום מי שבא לשאול מקבל תשובה ברורה שאסור להיכנס לשם, בשל הסיפורים הקשים שהיו שם. כך גם בחסידויות אחרות שיש בהן סוכנים. שמעתי שגם בבד"ץ של העדה החרדית מנסים בימים אלו להגיע לחקר האמת, ויש מספר רבנים שחתמו על גילוי דעת שלא להצטרף ולשתף פעולה עם 'בי היפ'."

להתמקד בתהליך

מיכל, שאחותה יפ' אף היא עבדה ב'בי היפ' כשנה וחצי ואולצה לעזוב את העסק בלחץ של בני המשפחה, מספרת סיפור דומה וכואב להפליא. "היא הייתה אמה מקסימה, ופשוט הלכה ושקעה מהרגע הארוך שבו נתפסה לעבודה. היא עזבה את הבית לטובת עבודה במרכז, ושכחה שיש לה בעל וילדים. הייתה לה אש מוזרה בעיניים, היא התנפלה על העבודה, השקיעה ימים ולילות. כשהתינוק התעורר בלילה, היא אפילו לא שמעה אותו. היא הייתה אומרת לנו בעיניים בורקות מכמיהה: 'אני משתוקקת לאכול ארוחת ערב עם קארין'. קארין היא אחת מנשות ראשי הכת הגויים בחו"ל."

שקלים
שמונה
אפשר
שכירות

הבעל
אנשים
אמינים
רווח".
השאיר
ונו גור

ים ב'בי
הסיפור.
בזיעת
כינוסים
הוצאות.
להקצות
של שתי
אומרים
ה גדולה
קרתית.
הדירות
ה גורפת

מופיעים
וא כואב
ה כמורה
למרות
היפ' היא
ת בעלה
זיה ממש

לאנצ' ודינר מחכות לכן, לסעודת חג מושלמת..

שמלת "לאנצ' אורנג'י"
שמלת "דינר" טורקז

חדש בסניף בני-ברק! קומת OUTLET
עודפים מעונות קודמות 100-250 ₪

חדש בבית שמש!

נקודת מכירה של "חיותה בלארג"

במתחם ה"מרכזית", רח' נהר הירדן 23 רמה ב'

שעות פתיחה:

ימים א'-ה' 20:00-22:30 (ערב) | יום ג' 11:00-13:00 (בוקר)

לתיאום בשעות אחרות: 02-8000806

חדש! ניתן לרכוש כרטיסי "גיפט כארד"

להיות חלק ממערך הצלחה כזה. אם אתה לא מצליח, אתה האשם, כי אתה לא רוצה מספיק.

"אומרים להם לא לשמוע לקול ההורים שלהם, כי הם לא יכולים לעזור להם. העייפות נמוגה בזכות משקה האנרגיה שהם שותים ממנו בכמויות. לדעתי זו הסכנה הגדולה של הכת הזו."

גם באשר לשמירת המצוות, משה רואה ירידה קשה מאוד. "כיום, הוא הפסיק להניח תפלין ולשמור שבת. המרכז בהרצליה סגור בשבת, אבל הם מומשיכים לעבוד מהבית דרך הטלפון. מי שמכור לעבודה לא יכול להפסיק"

לדבריו, הכאב הגדול שלו לא מתמקד רק בבנו, עצמו ובשרו, אלא בעיקר בפופולריות של החברה, שמושכת אחריה הרבה אנשים מהמגזר החרדי. "בשונה מהמגזר החילוני שבדרך כלל זהיר וחסדן יותר, אצלנו מתלהבים הרבה יותר מהאפשרות להרוויח הרבה כסף. סימאות כמו 'תוכלו לחתן את הילדים שלכם, לרכוש להם דירות', תופסות אצלנו יותר. מה גם, שהציבור החרדי יותר תמים ומאמין בקלות להבטחות.

"הבן שלי עדיין לא הקים משפחה ולא אמלל אישה וילדים, אבל יש הרבה מאוד אנשים חרדים שעונים לקטגוריה הזו. ישנם גיוסים מסיביים ממאה שערים, מבני ברק, ממעוזים של חסידיות גדולות. אני יודע על אברכים שזנחו את תורתם ומשפחתם וטבעו במצולות ה'בי' היפ'. יש מקרים מזעזעים של אנשים שהשתעבדו לעבודה שנשארים ללא פת לחם, ללא כסף לנסיעות, אבל לא מבינים שעושים אותם. ככל שאני רואה את התמונה, מי שלא יצא מהחברה מיד עם הכניסה שלו, הסיכויים שיצא הולכים ופוחתים ככל שעובר הזמן."

פניתם למישהו כדי שינסה לסייע לו ולכם?

"התאגדנו כמה הורים ופנינו לחברה הישראלית לכיתות. היינו גם בקשר עם חברי כנסת שניסו לעזור. בינתיים מלבד אמפתיה, לא ראינו משהו מעשי. כל עוד הם לא עוברים על החוק, אין דרך לפעול נגדם". כאמור, הבן של משה אינו החרדי היחיד שנתפס לבי היפ'. בגלל סיפורו ועוד רבים, כיום ישנה התפכחות והבנה שמדובר במשהו מסוכן והרסני. אדמו"רים רבים הורו לחסידים לא להצטרף כעובדים בחברה. רבני קהילות שהתוודעו לטרגדיה שפקדה משפחות שעבדו בכת מורים אף הם לשואלים שלא להתפתות אחרי מקסמי שווא ומדוחים.

הרב חנוך גכטמן, מנהל המחלקה להצלה ממיסיון וכיתות ב'יד לאחים', מציין כי בארגון התקבלו פניות רבות על אודות B:HIP מאנשים שהיו קשורים לחברה ועזבו וכן מקרובי משפחה ומכרים. הפונים הכאובים תיארו מצבים קשים ביותר שאליהם התדרדרו המצטרפים ל-B:HIP. בין השאר דובר על ניתוק מהמשפחה, אטימות, עזיבת מקום עבודה, ירידה מבחינה רוחנית ועוד. "נמסר לנו", מוסיף הרב גכטמן, "כי רבנים הורו לשואלים אותם לנתק קשר עם B:HIP."

ואילו במשרד הרווחה מציינים כי "בהעדר חוק האוסר כיתות פוגעניות, המשרד מתערב בפעילות אלו על ידי התשתית החוקית הקיימת בעיקר כשמדובר בקטינים".

תגובת חברת בי היפ

"בי היפ גאים להוביל מודל עסקי ייחודי שמציג שוויון מלא בין כל המגזרים באוכלוסייה ומאפשר לציבור החרדי אשר סובל לרוב מאפליה בשוק העבודה, אפשרות אמיתית ושווה ליצר הכנסה נוספת, כזאת שבמקרים רבים מביאה לשיפור משמעותי בחיים של החברים בארגון.

בשל כל אלו אין כל טעם להגיב לכתבה עמוסה בחצאי אמיתות ושקרים מוחלטים. אנחנו מזמינים את אלו מכם המעוניינים לעבוד קשה ולתת לעצמם הזדמנות לשינוי משמעותי - לפנות אלינו ולהצטרף למודל העסקי המצליח והצומח בעולם".

חיוטה

אופנת פלוס סייז לנשים
סידות 48-60

חיוטה
44Teen
מידות 42-54 <<
לאנצ'

קולקציית "חיותה יאנג' בכל חנויות הרשת

בני ברק: רח' רבי עקיבא 65, 03-6183306 ירושלים: רח' הישיבה 3, 02-5022303
אשדוד: רח' עקביא בן מהללאל 9 (רובע ד') 08-8659666 שירות לקוחות: 077-2017704

www.hayuta-belarge.co.il